

زانكۆی سه‌لاحه‌دین-هه‌ولێر
Salahaddin University-Erbil

{کارێگهری ته‌کنه‌لوژیاى زانیاری مۆدیرن له‌سه‌ر چالاکردنی
که‌رتی گه‌شتیاری هۆتیل }

تویژینه‌وه‌یه‌کی شیکاریه‌ له‌سه‌ر رای تویژیک له‌ گه‌شتیارانی هۆتیل
شیراتۆن

تویژینه‌وه‌که

پیشکەشه‌ به‌ ئه‌نجومه‌نی به‌شی کارگیری ریکخراوه‌ گه‌شتیاریه‌کان ده‌کریت
وه‌ک به‌شیک له‌ پینداویستیه‌کانی به‌ده‌سته‌ینانی پله‌ی به‌کالۆریوس
له‌پسپۆری کارگیری ریکخراوه‌ گه‌شتیاریه‌کان

ناماده‌کراوه‌ له‌لایه‌ن :

لاقین طاهر مصطفی

هیلین نجاه احمد

سمیه یوسف اسماعیل

به‌سه‌رپه‌رشتی :

د. عبدالرزاق کمال نوری

هه‌ولێر-کوردستان

٢٠٢٣ - ٢٠٢٤

{بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ}

{قَالُوا سُبْحَانَكَ لَا عِلْمَ لَنَا إِلَّا مَا عَلَّمْتَنَا ۗ إِنَّكَ أَنْتَ الْعَلِيمُ الْحَكِيمُ}

صدق الله العظيم" (البقرة آية 32)

بەئیننامە

بەئین دەدەم کہ ئەم توئیزینەوہیہ کار یگەری تەلنەکو جیای مؤدیرن لەسەر چالا کردن کەرتی گەشتیاری {توئیزینەوہ کە پیشکەشە بە لێژنە ی بەشی کارگیری ریکخراوہ گەشتیاریەکان لە زانکوی سەلاحەدین بە تەواوی لە لایەن نێمەوہ نوسراوہ نامانجەکا نیش لە کار و ھەوڵ و دلسۆزی نێمە یە پیشتر بو ھیچ لایەنیک بلاومان نەکردو تەوہ

نامادە کردنی:

لافین طاهر مصطفى

ھیلین نجاة احمد

سمیة یوسف اسماعیل

ریکھوتی:

پشتگیری سه‌په‌رشتیاری
پشتگیری توپزینه‌وه‌ی {
ده‌کهم که گونجاوه بچینه لیژنه‌ی گفتوگوی کوتایی توپزینه‌وه‌کان

ناو واژووی سه‌په‌رشتیاری :
نازناوی زانستی :
ریکه‌وت

پیشکەشە بە

- ۱- ئەم توێژینەوێه پێشکەشە بە سەرجهەم ئەوکەسانەى خوازىارى ئەم بابەتەن و سەرجهەم توێژەران و بەرپۆبەرى ھۆتیلەکان
- ۲- پێشکەشە بە دایک و باوکى خۆشەوستم و ھاورى نازىهکانم

1 سوپاس و پیزانين

۱- سوپاس بۆ خوای گهوره و بالا دهست

۲- سوپاسيكي بى نهنده بۆ دايك و باوكى خوشهويستم بۆ ماندووبونيان له گهلمان

۳- سوپاس بۆ ماموستای سهريه رشتيار (د. عبدالرزاق كمال نوري)

۴- سوپاس بۆ ههموو نهوكه سانهى كه پالپشت بوون بۆمان

ئەم توپزىنەو ھەولئىكە بۇ زانىنى كارىگەرى رۆلى تەكنەلۆژىيە زانىارى مۆدىرن لەسەر چالاک کردنى كەرتى گەشتىياری وەئامانج لى چالاک کردنى كەرتى گەشتىياری گەشت و گوزار لەرئىگەى ئەم توپزىنەو ھەول ئەدەين رۆشنايى بخەينە سەر رۆلى تەكنەلۆژىيە زانىارى لەپەرەپىدان و چالاک کردنى كەرتى گەشتىياری وە كارىگەريان لەسەر زیاد کردنى گەشەى گەشتىياری زیاد کردنى داھات جگە لەمەش زیادپوونى خواست دەگەرئىتەو بۇ نەو ھى گەشتىياری نامانجى پىشكەوتنە لە بواری تەكنەلۆژىيە زانىارى و پەيوەندىيەكان، ئەمەش دەبىتە ھۆى بەدەستەينانى پەيوەندىيەكى باش لە نيوان گەشتىياری-ھەناردەکردندا لەنيوان ولاتان و ولاتانى وەرگەر، ھەروەھا دەبىتە ھۆى پىشكەشکردنى خزمەتگوزارى گەشتىياری و ھۆتلى بەرز بۇ گەشتىاران. ئەم تەكنەلۆجىيە بۆتە ھۆكارىكى گرنگ بۇ چالاک کردن و پەرەپىدانی كەرتى گەشتىياری بۇ ئەم مەپەستەش توپزەرەن ھەلدەستن بەدابەشکردنى فۆرمى راپرسى بەسەر گەشتىاران

لیستی ناوهرۆک

ژماره	بابهت
I	پیشکەشه به
II	سوپاس و پیزانین
III	پوخته
IV	لیستی ناوهرۆک
V-IV	لیستی شیوه‌کان
VII	لیستی خشته‌کان
1	پیشه‌کی
2	میتۆدی توێژینه‌وه
2	کیشه‌ی توێژینه‌وه
3	گرنگی توێژینه‌وه
4	نامانجی توێژینه‌وه
5	مۆدیلی توێژینه‌وه
6	گریمانه‌ی توێژینه‌وه
7	سنوری توێژینه‌وه
8	شیوازی کۆکردنه‌وه‌ی داتا و زانیاری
9	کۆمه‌لگای توێژینه‌وه‌ی مامه‌له‌که‌ی

پيشهكى:

رۆلى تەكنەلۇژیيە زانیاری مۆدیرن لەسەر چالاک کردنی گەشت و گوزار كەرتی گەشتیاری كۆمەلئیک شینوازو تەكنەلۇژیيە مۆدیرن لەخۆ دەگریت كەبە مەبەستی ئاسانکردنی چالاکیهکی دیاری کراو زیادکردنی کارایی بەکاردهینرین، لەئیستادا خۆی بەشیوهیهکی تۆر ریکدهخاتهوه كەلهگەل قوناغ و گۆرانکاریهکانی ئیستادا بگونجیت بۆ ئەوهی كۆمەلگا بتوانیت زانیاری دروست بکادهستی پیبگا بەکاریهینیت و هاوبهشی بکات و توانای تهوای خۆی له پیشخستنی گەشهپیدانی بەردهوامدا بەکاریهینیت، ئەمەش بوته هۆی گۆرانکاریهکی ریشهیی لەدامەزراوهکان و شینوازهکانی بەریوهبردن و ریکخستیان، گومانی تیدا نییه كەتەکنەلۇژیيە زانیاری و پهيوەندی کردن کاریگەری راستهوخۆی لەسەر ئەو كەرتە بەرهم دارانه هەیهكەداهاتیکی بەرچاو له بەرهم هیناندا هەیهله بواری گەشتیاریدا ئەم تەکنۆلۇژیانه ئەک تەنها بۆ توانای کتیرکی ریکخراوه گەشتیاریهکان بەلکو بۆ ئەزمونی گەشتیاران رۆلئیکی گرنگیان هەبووه. ئەمرو زۆرینهی رههاری گهران بەدوای زانیاری گەشت و جزکردن و پارەدان له قوناغی نامادهکاری گەشتیکدا له رینگەي نینتەرنیتەوه ئەنجام دەدریت. تەنانەت له ماوهی گەشتکردندا، نینتەرنیت و موبایلە زیرهکەکان و تەکنەلۇژیاکانی تر بەهۆی دەستگەیشتن و پهيوەندی ئاسانهوه زانیاری دەولهمنند و هەمهچەشن و بەسوود دەدەنه گەشتیاران. نامانجی تویزینهوهکە نیشاناندانی رۆل و کاریگەری تەکنەلۇژیيە زانیاری مۆدیرنە لەسەر چالاک کردنی كەرتی گەشتیاری و گەشت وگوزار

بهشی بهکهم:

پیکهاتهی توئژینهوه

بهکهم : کیشهی توئژینهوه

توئژینهوهکه باس له رۆلی تهکنهلوژیای زانیاری مۆدیرن دهکات نایا کاریگهری دروست دهکات لهسههر کهرتی گهشت و گوزار بویه لیرادا دهتوانین کیشهی توئژینهوهکهمان بهچهند پرسیاریک دیاری بکهین:

۱-تهکنهلوژیای زانیاری چیه؟

۲-نایا تهکنهلوژیای زانیاری کاریگهری دروست دهکات لهسههرچالاکردنی کهرتی گهشتیاری؟

۳-نایا تهکنهلوژیای زانیاری کاریگهری ههیه لهسههر داهااتی ولات؟

دووه م : گرنگی تووژینهوه

لیره دا با س لهو هوکارانه دهکەین که پالنهرن بو نهنجام دانی نهو تووژینهوهیه
ههروهها باسکردنی سووکهکان که لهنهنجامی تووژینهوهکه بهدهست دههینریت دهتوانین
به چهند خالیک گرنگی تووژینهوهکه دیاری بکهین

۱- نه م تووژینهوهیه کاریگهری بونی تهکنهلوژیای زانیاری لهسهه کهرتی گهشتاری
دیاری دهکات

۲- نه م تووژینهوهیه یهککه له بابهتهکان که گرنگیهکی بههاداری ههیه بو چالاک کردن
و بهره و پیشبردنی کهرتی گهشتیاری

۳- نه م تووژینهوهیه دهبیته هو ی چالاک کردنی کهرتی گهشتاری لهریگه ی بهکار هینانی
تهکنهلوژیای

سىيەم : ئامانجى تويژىنەوہ

پيشاندانى كاريگهري تهكنهلوژيائى زانيارى لهسهر چالاک كرنى كهرتى گهشتياري
هوتيل و رادهى كاريگهريان لهسهر گهشتيار و سهردانيكردن ليهدا دهتوانين بهچهند
خالتيك گرنگى تويژينهوه روون بكهينهوه

۱- تاقىكردنهوهى پهيوهندي نيوان تهكنهلوژيائى زانيارى مؤديرن گهشت و گوزار

۲- تاقىكردنهوهى پهيوهندي تهكنهلوژيائى زانيارى مؤديرن لهسهرچالاک كرنى كهرتى
گهشتياري

۳- خستنهرووى زانيارى دهبرارهى رولى تهكنهلوژيائى زانيارى لهسهر گهشتياريان

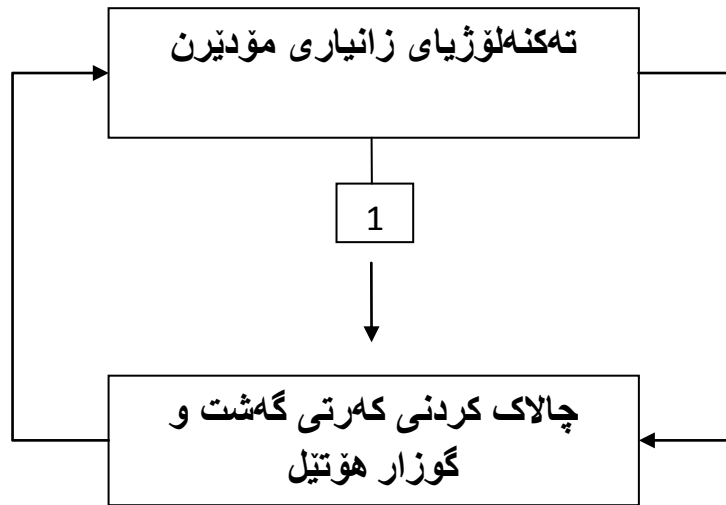
چوارهم : گريمانه‌ی تويزينه‌وه

H1: په‌يوه‌نديه‌کی کاریگەر و به‌هادر هه‌يه له نيوان ته‌کنه‌لوژياي زانيارى موديرن چالاک کردنى گه‌شت و گوزار

H0: هيج په‌يوه‌نديه‌ک و کاریگه‌ريه‌ک نيه له نيوان ته‌کنه‌لوژياي زانيارى موديرن چالاک کردنى گه‌شت و گوزار

پېنجه م : مۆديلى تويزينهوه

سهرچاوه : ناماده كرنى تويزهران

شيوهى ژماره (۱) مۆديلى تويزينهوه

شەشەم : سنورى تويژينهوه

- ۱- سنورى مرۆيى ، ئەو گەشتيارانەى كه سەردانى ھۆتيل شيراتون دەكەن
- ۲- سنورى كاتى ، ئەم تويژينهويه دەست پىن دەكات لە ۲۰۲۳/۱۰ نامادەكراو دەبىت بۆ گفنوگۆکردن تا ۲۰۲۳/۴
- ۳-سنورى شوينى، ئەنجامدانى تويژينهويهكى مەيدانى لەسەر ھۆتيل شيراتون لە شارى ھەولير

حەوتەم: شىۋازى كۆكردنەۋەى داتا و زانىارى

۱-شىۋازى تىۋرى ، كە ۋەرگرتنى تويژىنەۋەكانى پيشوو

۲-شىۋازى پراكتىكى ، فۇرمى راپرسى كە نامرازىكى سەرەككېرە بۇ كۆكردنەۋەى
داتاي تويژىنەۋەكە

ههشتهم : كۆمهنگه و سامپى

كۆمهنگاي تويزينه و مه مان برىتييه له هۆتيله نايابه كانى شارى ههولير ئيمه هۆتيل
(شيراتۆن) مان ههلبژاردوه
سامپى تويزينه و كه مان برىتييه له گهشتيارانى ناو هۆتيله كه

بەشى دووہم (تەکنەلۇژیای زانیاری مۆدیرن)

لایەنى تیوری باسەگە :-

ئەم بەشە دوو تەوەر لەخۆ دەگرئ و بەم شیوەیەى خوارەوہ نمایش دەکری:

تەوہ رى یەکەم:-تەکنەلۇژیای زانیاری

یەکەم : چەمكى تەکنەلۇژیای زانیاری :

تیروانینی تەکنەلۇژیای زانیاری جیاوازه لەو بوارە جیاوازانەى کە تئیدا کارى پئدەکرئیت و جۆرى تەکنەلۇژیای بەکارهاتووہ . بۆ ئەوہى لە چەمكى تەکنەلۇژیای زانیاری تئىگەین و ئەم چەمکە روون بکرئتەوہ دەبینین کە وشەى (Technology) لە دوو وشەى یۆنانیەوہ وەرگیراوہ و ئەوانئش (Tochno) ، واتە بە مانای هونەر و کارامەئى و پئشە دئیت . هەر وەها بۆ بەشى تری (Logy) ، لە وشەى (Loges) دوہ وەرگیراوہ کە مانای زانست یان خوئندن دەگەئەئیت ، هەندئیکئش وشەى (تەکنەلۇژیا) بۆ عەرەبى تەکنیکى یان تەکنیک وەر دەگئیرئیت

(العلى و الموسوى ، 2001 ، ل 23)

دووه/پیناسه ی تهکنه لوژیا

. تهکنه لوژیا به کارپیکه ریکی سیستماتیکی میتودی زانستی یان هەر زانینیکی ته نسیق له جیبه جیکردنی نهرکدا

(البعلبکی : 2006 ، ل 17)

سهبارت به جیروفیش بهو کردارانهای پیناسه کرد که تاک لهسه شتیکی دیاریکراو نهجام دهات ، چ به نامرازه میکانیکیهکان بیت یان بی ، بو نهوهی هه ندیک گۆرانکاری لهو شتهدا بیته دی . هیرکل ناماژهی بهوهدا که تهکنه لوژیا نامراز و ریوشوین و واتا و تهکنیقو + نامیرو نامیرهکان بهکاردیت بو گۆرینی تیکردنی ریخراوهکه (ماده و زانیاری و بیروکه) بو دهرهاوبهره می (کالو خزمهتگوزارییهکان)

(الدولیمی : 1998 ، ل . 65) .

البعلبکی ناماژهی بهوهدا که تهکنه لوژیا زانستی کارپیکراوه ، ریگهیهکی هونهرییه بو گهیشتن به مه بهستیکی زانستی ، یان هه موو نهو وه سیلهیه که بهکاردیت بو دابینکردنی هه موو شتیکی پیویست بو بژیوی و گوزهرانی خه لک .

سهبارت به وشه ی (Information) ، وشهیهکه له بنه رتهوه وهرگیراوه له لاتینییهوه و به مانای فیرکردنی زانین

(السلمی : 2000 ، ل 21)

و ده بیت جیاوازی له نیوان داتا و زانیاریدا بکریت . داتاگان نهو راستییانهن که هیچ مانایهکیان نییه ، له کاتیکدا زانیاری نهو راستیانهیه که مانایهکی به سوودیان ههیه

(الصباغ : 2002 ، ل . 51) .

کۆمه لیک داتای ریخراو و ته نسیق به شیوهی گونجاوی سینتیکسکراو پیناسه کرا ، تا مانایهکی تاییهت و تیکه لیکه ی هاوهره گه زانهی نایدیا و چه مکهکان بیه خشیت که مروق وائی بکات سوود له گهیشتن و دۆزینهوهی مه عریفه وهر بگری . " داتاگان به یه کتیک له ماده خاوهکان داده نرین که زانیارییهکان پشتی پی ده به ستن و که شیوهی ژماره و هیما و دهسته واژه یان رسته وهر ده گریت که بو نهوان بی مانان مه گهر پرۆسه یان بکریت . و به شیوهیهکی لوژیکیانه پیکه وه به ستراون ، بو نهوهی بترین به زانیاری ، نهوهش له ریگه ی نهرمواله و شیوازه تهکنیکیهکانی بهکارهاتوو له کۆمپیوتهدا و زانیاری بهرو زانیمان ده بات ، که داهینه ره و شتیک زیاد دهکات بو فراوانکردنی مه عریفه مان (العلاق: 2002، 44)

سېئېم/ گرنګى تەكنەلۇژىيا

تەكنەلۇژىيى زانىياري دەمارى زىندووى چالاكى كەرتى گەشتىيارىيە و نەبوونى شيوازيكى خراپى پىرياردانى لى دروست دەبىت گرنګى تەكنەلۇجىيا باس دەكەين لە هەشت خالدا

(العلاق:2002،57)

1. تەكنەلۇژىيى زانىياري كار دەكات بۇ ئەوئى گۆرانكارى يەكى رادىكال لە هەموو جومگەكانى رىكخراوئەكە ، بازرگانىيەكەى ، بەرھەمەكانى ، بازارەكانى ، بۇ درىژكردنەوئى بەكارھىنانى لە چالاكىيە جۆراو جۆرەكانى رىكخراوئەكەدا درىژ بكا تەوئە

2. - پالپىوئەنانى رىكخراوئەكە بۇ وئەلامدانەوئە و خۆگونجاندىن لەگەل پىداويستى ژىنگە ، ھەروەك پىويستە بەكارھىنانى چەمك و مېتوئەكانى تەكنەلۇژىيى زانىياري لە رىكخراوئەكاندا بە پىشكەوتنەوئە بگرنەوئە بۇ دووركەوتنەوئە لە ئەگەرەكانى دايران و نەگونجاندىنى خىرايى لەگەل تەمەنى زانىياري دا .

3- يارمەتى دان لە پەرەپىدانى توانا و زانين كە لايەنى فكري فەرمانبەران دەوئەمەند بكات، كە يارمەتيدەرە لە ھەئسەنگاندىنى داھىنەرانەى و بىرۆكەكان.

4- تەكنەلۇژىيى زانىياري رىكخراوئەكانى بەتوانا كرد بۇ زيادكردنى تواناي ھەماھەنگى نىوان بەشەكانيان و نىوان رىكخراوئەكان لەگەل يەكترى دا لەرېگەى ئەوئى كە لەلايەن تۆرەكانى پەيوئەندى مۆدېم و گرئيدانى كۆمپىوتەر بەيەكترەوئە دا بىن دەكرئيت

5- تەكنەلۇژىيى زانىياري بەشدارى كردوئە لە كەمكردنەوئە روودانى قەيرانەكان بە دا بىنكردنى بىكەيەكى زانىياري داھاتوو.

6 - پىشخستنى پرۆسەى پىرياردان بە پىدانى زانىياري دروست و لەكاتى خۇيدا بە برىاردەر و دا بىنكردنى كەنالەكانى پەيوئەندى باش كە يارمەتيدەر بىن بۇ زيادكردنى لىشاو و گۆرىنەوئەى زانىياري

7- تەكنەلۇژىيى زانىياري بە نامرازيكى كارىگەر لە كەمكردنەوئەى قەبارەى رىكخراوئەكان (لاربوون) و كەمكردنەوئەى ژمارەى ناستەكانى كارگىرى و دانانى تۆرى پىكھاتەى رىكخراوئەى لەبرى پىكھاتە تەقلېدىيەكان، ھەروەھا يارمەتيدانى رىوشوئىنى مۆدېم بۇ پلاندانانى بازرگانى و رىكخستن، وەك نزيك بوونەوئە لە دووبارە ئەندازىيارىكردنى كار

8- یارمه‌تی ریکخراوه‌که ده‌دات بۆ بنیاتنانی بنک‌یه‌کی زانیاری ستراتیژی به توانا بالاکانی له مامه‌له‌کردن له‌گه‌ل زانیاریدا بۆ نه‌وه‌ی سودیکی پیشبرکی بۆ ریکخراوه‌که به‌ده‌ست به‌ئیری و پشتیوانی راسته‌وخوش له ستراتیژی ریکخراوه‌که دابین بکات به‌و زانیاریانه‌ی که له‌سه‌ر فاکته‌ری پیشبرکی بۆ زال بوون به‌سه‌ر به‌ربه‌سته‌کانی کات و شوینداده‌یده‌نه‌به‌رده‌ست.

چوارەم : توخمەكانى تەكنەلۇژىيە زانىياری

تەكنەلۇژىيە زانىياری شەش پىكھاتەى سەرەكى ھەيە:

1. نامىر و نامىر (كۆمپيوتەر). ئەو نامىرە ئەلىكترونىيە بەنىيازبۇو قىبۇلى بىكات و پروسەو خەزن و نامىشى داتا زانىياری بىكات و بوونى كۆمپيوتەرىش ئەمرو بۇتە پىداويستىيەك كە ھەرگىز بەدىلى ئەو نىيە . لە ئەنجامى فرەيى و پىشكەوتنى بازارگانىدا، چەندىن كۆمپيوتەرى جۇراوجۇر. (قندىلجى: 2002، 41).

2. كارامەيى سەرچاوه مروىيەكان. سەرچاوه مروىيەكان بە كۆمەلىك كارامەيى و زانىياری نوینەرايەتى دەكرىت بۇ بە ئەنجام ھىنانى نەركى رىكخراوھەكە. سەرچاوهى مروىيە يەكىكە لە گرنگترىن پىكھاتەكانى تەكنەلۇژىيە زانىياری ، ھەرەك دەكرىت وەك دۇخى كەلەكەبوونى ناتەواوى مەعرفە لە مىشكى كرىكاراندا لە رىكخراو وەسفىكرىت(قندىلجى: 2002، 41).

3. سۇفتویر ھەموویان گرووی پەروەردەيىن بۇ پروسەى زانىياری

(قندىلجى: 2002، 44) و دەكرىت پۇلىن بىكرىت بۇ:

ا. بەرنامەكردنى سىستەم: وەك نەرمە نامرازی سىستەمى كارپىكردن كە كارپىكردنى سىستەمى كۆمپيوتەر بەرپۇو نەبات و پىشگىرى دەكات وەك Widows. ب. بەرنامەى كارپەرنامە: ئەو بەرنامانەن كە پروسەى راستەوخۇ ئەنجام دەدات بۇ بەكارھىنانى كەسى لەلایەن بەكارھىنەرى كۇتايى وەك بەرنامەى لىستى مووچە، بەرنامەى چارەسەر كردنى وشە، و بەرنامەكانى تری وەك بەرنامەى دىزاینى كۆمپيوتەر.

4. پىوانەكانكۆمەلە رىنمايەكە لەسەر چۆنەتى تىكەلكردنى ھاردویر و سۇفتویر و داتا و تۇر بە مەبەستى پروسەى داتا و نەوہى بەرھەم .

5. تۇرەكانى پەيوەندىواتە ئەو وەسىلەيە بەكارھاتووه بۇ ناردن و وەرگرتنى داتا و زانىياری ، ھەرەك لە كۆمەلىك وىستگە پىكھاتووه كە دەكەونە شوینى جىاوازهو و بە وىراسى يەكتر يان مەرەكەب كرددووه بەو مانايەى كە رىگە بە كەسى سوودوهرگر دەدات پروسەى ناردن و وەرگرتن ئەنجام بدات . كۆمپانیاكان دەبىت پىرىار لەسەر جۇرى تۇرەكانى (نىنترانىت و نىكسترنىت) بدەن كە گونجاوه بۇ كارەكانىان ، لەگەل پىويستىى بەردەوام پەردەدان بە كارامەيى كارمەندەكانىان لە تەكنەلۇژىيە زانىياریدا .

6. بىكەى زانىيارىەكانكۆمەلىك داتا يان زانىياری پەيوەندىدارە خەزنكاراوه لە نامىرەكانى خەزنكردنى داتا، بىكەى داتا دەتوانىت كۇگای تۇمارەكانى كۆمپانیا (يان رىكخراو) بىت، پىوانەكانى كات بۇ كرددارى رىكخراوه جىاوازهكان، داتای تىچوو يان زانىيارىدەربارەيفەرمانىكرىيار.

پینجهم/تایبه‌تمه‌ندی و نامانجی ته‌کنه‌لوژیای زانیاری :-

پنویستی به تیگه‌یشتن له گرنگترین تایبه‌تمه‌ندی و نامانجی ته‌کنه‌لوژیای زانیاری هه‌یه، چونکه سیستمیکی ته‌کنه‌لوژی هاوچه‌رخه، گرنگترین تایبه‌تمه‌ندی‌کانی بریتین له (پریس: 2007، 64):

1- ته‌کنه‌لوژیای زانیاری پابه‌نده به پیکهاته‌ی کاره‌وه که پله‌ی تایبه‌تی به‌ری هه‌یه، که لهم رووانه‌وه ریژه‌یه‌کی زور له هاوکاری له نیوان ژماره‌یه‌کی زور له ریخراوه‌ک وپسپورده‌سه‌پینیت.

2- نهم رووبه‌ری گه‌شه‌پیدانه به هوکاریکی سه‌ره‌کی داده‌نری بۆ گواستنه‌وه‌ی خوکاری له‌دوخی جیگیره‌وه بۆ باری نهم.

3- پیشه‌سازی زانیاری به پله‌یه‌کی نالوز و وابه‌سته‌ی یی نیوان سه‌ربه‌خوییه‌کان دیاری ده‌کریت که ریخستنی هه‌ره‌می پیکهاته‌ی کومه‌لایه‌تی، سیاسی، نابووری و ته‌کنه‌لوژییه‌کان و په‌یوه‌ندی‌کانی له‌خو گرت تا پله‌ی نالوزی زیاتر بیت، توره‌کانی کاری زیاتر و په‌یوه‌ندی پنویست له نیوان خزمه‌تگوزاریه تایبه‌تمه‌نده جوراوجوره‌کان زیاد ده‌کات. نهمه‌ش لایه‌نی گرنگی که‌می ده‌رفه‌ته‌کانی وه‌به‌ره‌ینان بۆ نهم که‌رت له‌زوربه‌ی ولاته پیشکه‌وتوه‌کاندا روونده‌کاته‌وه

4- په‌یوه‌ندی و په‌یوه‌ندی نیوان گۆرانکاریه ته‌کنه‌لوژییه‌کان و گۆرانکاریه‌کان له گۆراوی نیوده‌وله‌تی جوراوجور دا له‌به‌ر نهم هوکارانه‌ی خواره‌وه:-

أ- توانای هاوبه‌شکردن.ب- زانین

ت- دروستکردنی هه‌لی کار و ناردنه‌ده‌روه

5- زانیاری وه‌ک کالایه‌کی کاره‌کته‌ریکی سه‌یر، ده‌توانریت له یه‌ک کاتدا به زیاتر له کریاریک بفروشریت به‌بن نه‌وه‌ی هاوسه‌نگی خاوه‌نه‌که‌ی یان کریاره‌که‌ی که‌م بکاته‌وه، جگه‌ له‌وه‌ش، ناگریت زانیاری وه‌ک کالایه‌ک به‌ته‌واوی له‌بازار دابگریت، چونکه به‌هاکه‌ی له‌گه‌ل کات خراب ده‌بیت، که داوای خیراکردنی فروشتنه‌که‌ی ده‌کات هاوکات میکانیزمه‌کانی بازار به هوی سه‌ختی به‌دیهنانی بنه‌مای کیپرکیی دادپه‌روه‌رانه له مامه‌له‌کردن له‌گه‌ل نهم کالایه له‌گه‌ل زانیاریدا گونجاو نین.

6- زانیاری بوو ته سه‌رچاوه‌ی بنه‌ره‌تی بۆ هه‌ر چالاکییه‌کی مروی و فاکتهریکی دیاریکه‌ر بۆ په‌یوه‌ندی که‌سیک له‌گه‌ل کۆمه‌نگاکه‌ی و په‌یوه‌ندی کۆمه‌نگاکان به‌ یه‌کترییه‌وه له‌ رووی سیاسی و فهره‌نگی و نابورییه‌وه نهم تاییه‌تمه‌ندیه له‌لایه‌ن (البغدادی: 2006، 64):

أ- به‌کاره‌ینانی زانیاری وه‌ک سه‌رچاوه‌ی نابورییه‌- چوونه‌ ناو که‌رتی زانیاری وه‌ک که‌رتی سه‌ره‌کی له‌ زۆریه‌ی ولاتان ، له‌گه‌ل که‌رته‌ ته‌قلیدییه‌کانی تر (کشتوکال ، پیشه‌سازی ، خزمه‌تگوزاری) .ت- مه‌یلی جه‌ماوه‌ر بۆ دروستکردنی به‌کاربه‌ریکی بی کۆتایی زانیاری له‌ هه‌موو ناوچه‌کانی ژياندا.

بهشی سییهم (چالاک کردنی کهرتی گهشتیاری)

لایهنی تیوری باسهکه:-

یهکه/ناساندن

گهشتیاری دیاردهیهکی کومه لایهتی و نابوورییه که رههندی گهوره هی هیه له ژیانی نهتهوه و خهکدا و رۆلکی گهوره هی هیه له پهرهسهندن نابووریدا بههوی نهو داینامیزم و بزوتنهوهیهی لهنیوان ولاتانی جیهاندا دروستی دهکات و پاپیشتی پهیههندییه نیودهولتهتی و مرویی و کولتوورییهکان دهکات و خهکی جیهان له رووی ماددی و نهخلاقییهوه نزیک دهکاتهوه. وهک فاکتهریک بو خوشگوزهرانی پیشهسازییه نهریتییهکان که گهشتیاران گرنگی پندهدن

دهستکارییه فولکلورییهکان یهکیکن له پیکهاتهکانی سهرنجراکیشی گهشتیاری (Daniel، 2006، 46).

نهمه یهکیکه لهو فاکتهرانهی که هانی گهشتیاری دهکات و بهشداری دهکات له زیادکردنی داهاتی گهشتیاری و دروستکردنی ههلی کار. فرۆشتنی نهم بهرهههه دهستکرد و نهریتییهکانه دهبیته هوی بهرههههینیانی داها (الروبی، ۱۹۸۷-۱۲).

نهمه له راپورتی ریکراوی گهشتیاری جیهانی (Word Tourism Org) ی تشرینی یهکهمی ۲۰۰۲ ناماژهی پیکراوه، پهرهسهندن پیشهسازی دهستی و پیشهسازییه نهریتییهکان له ولاتانی گهشتیاری یان ههریمهکان دهبیته هوی کارلیککردنی زیاتری کومه لگهی ناوخویی لهگه ل گهشتیاری، که دهبیته هوی زیادبوونی ههلی کار و بهدییهینیانی داهاتی گهشتیاری.

دووهم/ گرنګی چالاک کردنی کهرتی گهشتیاری

گرنګی توږینه وه که: کهرتی گهشتیاری له کوردستان به یهکیک له کهرته گرنګهکان داده نریت که رولیکي نه رینی دهگیریت له پرۆسه ی گهشه پیدان و نوینه رایه تی سه رچاوه یه کی گرنګی نابووری دهکات و توانای راکیشانی وه بهر هینانی نابووری هه یه. پاشه که وتکردنی بریکي زور دراوی قورس - دروستکردنی سه نته ری پیشه سازی و به ستنه وه یان به گهشتیاری یه وه بو هاندانی کارلیکی نیوان پیشه گهر و گهشتیار چه رخی نابووری.

سینیه م / نامانجی چالاک کردنی کهرتی گهشتیاری

نامانجی توئینهوه: روون و ناشکرایه له ریگه‌ی رۆئی کهرتی تاییهت له وه‌به‌ره‌هینانی گهشتیاری و دروستکردنی په‌ره‌پیدانی نابووری کهرتی تاییهت به یه‌کێک له که‌رته هه‌ره به‌هه‌زه‌کانی عێراق داده‌نریت چونکه خاوه‌نی پیکهاته‌ی سه‌ره‌کییه

ئه‌وانه‌ی دیکه‌ی پشتگیریکار نزیکه‌ی یه‌خراون بۆ مه‌به‌ستی گهشتیاری و هه‌مه‌جووری گهشتیاری و کولتووری و کولتووری و لایه‌نی سروشتیان هه‌یه له‌گه‌ڵ خزمه‌تگوزاری ته‌واو‌که‌ر و یاری‌ده‌ده‌ر که ده‌توانریت په‌ره‌په‌یبدریت بۆ نه‌وه‌ی یارمه‌تی په‌شکه‌وتنی واقیعی که‌رته‌که بدات. حکومه‌تی هه‌ریمی کوردستان ستراتیژیکی نیشتمانی دارشتوووه بۆ به‌ره‌وپه‌شبردنی واقیعی ئه‌م که‌رته و هاندانی وه‌به‌ره‌هینان به‌پینی میکانیزمه‌کانی نابووری بازار و هه‌له‌وه‌شاندنه‌وه‌ی یاسا‌کانی سنووردارکردنی جو‌له. لێشاوی سه‌رمایه‌ی بیانی و دابینه‌کردنی ژینگه‌یه‌کی گونجاوی وه‌به‌ره‌هینان بۆ هاندانی وه‌به‌ره‌هینان و دروستکردنی گه‌شه‌پیدانی نابووری خوا‌زارا.

چاره‌م/ گرنګترین فاکتوره‌ګانی ګه‌شتیاری

ګه‌شتیاری له‌وانه‌یه بڼته هوی کاریګری نهرینی کومه‌لایه‌تی نه‌ګر چاودیری و پلاندانان باشتر نه‌بیت. ګورینی هونه‌ره نهریتییه‌ګان و ده‌ستکه‌وته‌ګان و پیشه‌ګان بۆ نه‌وه‌ی له‌ګه‌ل تامی ګه‌شتیاران بګونجیت له نه‌نجامی به‌کاره‌ینانی بازرګانی زیاد له پیویست له‌سهر حسابی که‌له‌پووری کولتووری و ژینگه‌ره‌نګدانه‌وه‌ی نه‌بوونی تیګه‌یشتن و هه‌ستی به‌های کلتووری ناوځویی و ناسنامه‌که‌یه. له ژیر دروشمی پیویستیدا زیندووکردنه‌وه‌ی پیشه‌سازیه‌ګان و پیشه‌ده‌ستییه‌ګان پیویستی به لیکولینه‌وه له کلتووری و که‌له‌پوور و روانګه‌ی نابووری نه‌م پیشه‌سازیه‌ګان و نیشاندانی جوانی و به‌هاګانیان و جه‌ختکردنه‌وه له ناسنامه‌ی نه‌ته‌وه‌یی و ده‌وله‌مه‌ندکردنی یاده‌وه‌ری کولتووری هه‌یه له ریګه‌ی ناګادارکردنه‌وه‌ی جیهان له‌م قسه‌ به‌ناوبانګه و په‌یوه‌ندی نه‌م پیشه‌سازیه‌ګان به نهریت و نهریت له کومه‌لګاګانیان له چوارچیه‌وه‌ی داواکردنی پیشه‌سازی و ده‌ستکاری له کهرتی ګه‌شتیاری بۆ زیادکردنی داها‌تی نیشتمانی ولاتان به‌کاره‌ینان

یه‌کیک له گرنګترین فاکتوره‌ګان که کاریګری له‌سهر خواستی ګه‌شتیاری هه‌یه، بوونی ناوچه شوینه‌واریه‌ګان و هونه‌ره فولکلوری و نایینییه نهریتییه‌ګانه که رولیان هه‌یه له راکیشانی ګه‌شتیاران و سهردانګران به‌تاییه‌تی ده‌ستکه‌وته‌ګان و بونه فولکلورییه‌ګان. هه‌موو نه‌مانه ده‌بنه هوی ګه‌شه‌پندان و ګه‌شه‌پندانی به‌شداریکردن له چالاکیه ګه‌شتیاریه‌ګان (نهل-نه‌نسانی، ۱۹۹۰-۶۶).

هه‌روه‌ها ګه‌شتیاری کرین یه‌کیکه له توخمه‌ګانی سهرنجراکیشی ګه‌شتیاری له شاره نایینییه‌ګان (ګه‌شتیاری نایینی)، چونکه نه‌و کالایانه دابین ده‌کات که ګه‌شتیاران و کریاره‌ګان راده‌کیشیت، به‌تاییه‌تی ده‌ستکاریه نهریتییه‌ګان و ده‌ستکاریه‌ګان به‌هوی کوالیتی و نرخه‌ګانیه‌وه. نه‌و بینایانه‌ی که ره‌نګدانه‌وه‌ی که‌له‌پووری کولتووری و نایینی و ته‌لارسازی ولاتن سه‌بارت به ګه‌شتیاری، نه‌وه به‌رده‌ستبوونی پیکه‌اته میژوویی و کولتوورییه‌ګانه له ولاتیکدایان وهک ناوچه‌یه‌کی ګه‌شتیاری، سهرنجراکیشه‌ګانی (نهریته‌ګان، نهریته‌ګان، فولکلور، که‌له‌پوور، ده‌ستکه‌وته‌ګان، پیشه‌ګان، جلوهرګ، شوینه‌واره میژوویییه‌ګان) یارمه‌تیده‌رن له راکیشانی ګه‌شتیاران و جیبه‌جیکردنی چالاکی ګه‌شتیاری جوراوجور وهک ګه‌شتیاری کولتووری، نایینی و شوینه‌وارناسی، ګه‌شتیاری رووداو و فیستیقاله به‌ناوبانګ و نه‌ته‌وه‌بیه‌ګان (خه‌مد، ۲۰۱۱، ۴۰۹).

بهشی چوارهم / شیکردنهوهی داتا

بهشی پینجه‌م/ ده‌ئه‌نجامه‌کان و راسپارده‌کان

ده‌ره‌نجامه‌کان و پینشیاره‌کان.

ته‌وه‌ری یه‌که‌م :

یه‌که‌م: تو‌یژینه‌وه‌ی زانستی: یه‌که‌م: کیشه‌ی زانستی:

که‌رتی گه‌شتیاری له کوردستان رووبه‌رووی کیشه و به‌ربه‌ست ده‌بیته‌وه، له‌وانه نه‌بوونی بایه‌خدان به پیشه‌سازی به‌ناوبانگ و پیشه‌سازی فولکلوری که یه‌کیکن له به‌ربه‌سته‌کان له‌به‌رده‌م سه‌رنجراکیشانی گه‌شتیاری.

المصادر /

1. الزعبي ، محمد بلال والشرايعة ، أحمد وقطيشات ، منيب ، " الحاسوب والبرامجيات الجاهزة" . ، دار وائل للطباعة والنشر ، 2004.
2. السالمي ، علاء عبد الرزاق ، "تكنولوجيا المعلومات" ، دار المناهج للنشر والتوزيع ، . الطبعة الثانية ، عمان ، 2000.
3. الصباغ ، عماد عبد الوهاب ، " علم المعلومات " ، ط 1 " الدار العلمية ومكتبة دار الثقافة للنشر والتوزيع ، عمان ، 2002
4. الطائي ، محمد عبد حسين ، "مدخل نظم المعلومات الإدارية" ، دار وائل للطباعة والنشر، الطبعة الأولى ، عمان ، 2005.
5. عزاب ، كامل السيد وحجازي ، فادية محمد ، "نظم المعلومات الإدارية- مدخل إداري" ، . مطبعة الشجاع الفنية ، ط 1 ، جمهورية مصر العربية ، الإسكندرية ، 1999.
6. العلاق ، بشير عباس والتكريتي ، سعد غالب ، "الأعمال الألكترونية" ، دار المناهج . للنشر والتوزيع ، عمان ، 2002.
7. قنديلجي ، عامر إبراهيم والسامرائي ، إيمان ، "تكنولوجيا المعلومات وتطبيقاتها" ، الطبعة . الأولى ، دار الوراق للنشر والتوزيع ، 2002.
8. أبو غنيم ، أزهار نعمة عبد الزهرة ، "المعرفة التسويقية وتكنولوجيا المعلومات وأثرهما في الأداء التسويقي" ، أطروحة دكتوراه فلسفة في إدارة الأعمال مقدمة للجامعة المستنصرية . ، كلية الإدارة والإقتصاد ، 2007.